КОНФЛИКТИ
предизвикателства

ПРОЕКТ НА СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ КЪМ СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ • СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ •
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"
основан 1888 г.

„**Мирът не е просто отсъствие на война. Той е състояние на благоденствие, справедливост и сътрудничество, където конфликтите се решават мирно и насилието няма място.**" Даг Хамършьолд, бивш генерален секретар на Организацията на обединените нации (ООН)

От 1946 г. насам по-малко хора умират във войни по света, но въпреки това днес сме свидетели на повече конфликти и насилие. Много битки се водят не между държави, а между организирани местни групи и терористи. Проблеми като напрежение между региони, неуредици, слаби държавни институции, слаби икономики и недостиг на ресурси, особено с изменението на климата, правят конфликтите все по-чести.[1]

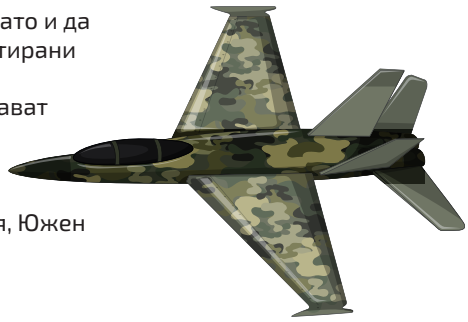

През 2016 г. много повече страни са преживели насилствени конфликти, отколкото когато и да било през последните 30 години. В същото време конфликтите стават все по-фрагментирани като броят на въоръжените групировки, участващи в сирийската гражданска война е нарастнал от осем на няколко хиляди след избухването на конфликта. Конфликтите стават по-дълги, по-продължителни и по-малко податливи на разрешаване.[2]

През 2022 г. **2 милиарда** души или **1/4** от цялото световно население живее в райони, засегнати от конфликти. Някои от най-засегнатите места са регионът Тиграй в Етиопия, Южен Судан, Сирия, Йемен и Афганистан. Според ООН през 2021 г. **84 милиона** души са били насилствено разселени поради конфликти, насилие и нарушения на човешките права.[3]

Войната в Украйна разстрои Европа и световната икономика. Последиците от тази война могат да бъдат усетени по целия свят. През 2023 г. наблюдаваме **10** основни кризисни региона в света. Някои от най-засегнатите места са региона Тиграй в Етиопия, Южен Судан, Сирия, Йемен и Афганистан.[4]

Глобален индекс на мира (Global Peace Index/GPI): Глобалният индекс на мира (GPI) е инструмент, който измерва относителния мир на дадена страна или регион. Той се базира на широка гама индикатори, свързани с вътрешния и външния мир на държавите.

Според GPI през последните **15** години в света има по-малко мир. Почти в **60%** от наблюдаваните **163** страни в света има по-малко мир, докато в около **40%** има повече мир и само **2** страни не са променили този индекс. Броят на хората, убити в битки, е нараснал много дори преди войната в Украйна, като броят на убитите поради войни е скочил с почти **50%** между 2020 и 2021 г.

През 1994 г. в Руанда е извършен най-смъртоносният геноцид в историята на GPI. В рамките на шест месеца са убити около **500 000** човека. Много хора са загинали и в следствие на последвалите епидемии. 2022 г. е втората най-смъртоносна година в света в следствие на въоръжен конфликт. Това се дължи на повече от **100 000** смъртни случаи във войната в Тиграй в Северна Етиопия. Битките между Етиопските отбранителни сили, съюзник Еритрея и бунтовническата група TPLF е най-смъртоносното събитие от 1994 г. насам. Украйна също отчита най-малко **82 000** смъртни случая в резултат на конфликта през 2022 г. Свързаните с конфликт смъртни случаи в Мали се увеличават с **154%** през 2022 г., а свързаните с насилие срещу цивилни нараства с **570%**, докато в Мианмар смъртните случаи, свързани с конфликт се увеличават с **87%**.

През 2022 г. има множество войни и конфликти по света, и войната в Украйна е само една от тях. Насилието в света е нараснало, и почти **1.7 милиарда** хора са засегнати от него. Различни групи, частни армии, банди и други, се борят помежду си и срещу обикновените хора. Тези групи искат да имат повече власт и често нападат други без страх от наказание.

В Мианмар (който някога се наричаше Бирма) и до днес се води най-дългата гражданска война в света, която продължава вече над 60 години. Откакто страната става независима от Англия през 1948 г., тя се бори с вътрешни проблеми, като военно управление и конфликти между различните етнически групи в страната.

Колко струва мирът? Ако нямаше войни и конфликти, всеки от нас щеше да спести около **5 долара** на ден. Това е около **14.4** трилиона долара годишно в световен мащаб. Когато има конфликти няма икономическо развитие, неравенствата и бедността се увеличават и това има разрушителни последствия за съдбата на милиони хора по света.

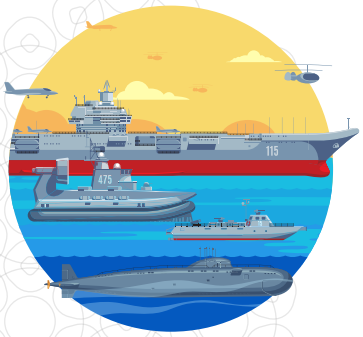

Икономическата цена на насилието: През 2022 г. насилието "струва" на света **17.5 трилиона** долара, което е около **12.9%** от световния БВП, или **2.200 щ. д.** на човек. В някои държави, където има много конфликти или големи армии, цената на насилието може да бъде дори половината от всички пари, които тези страни произвеждат. Например, в Украйна насилието "струва" **63.1%** от техния икономически доход. В държавите, където хората живеят в мир, насилието "струва" по-малко – около **3%** от техните пари.

През 2022 г. има по-малко смъртни случаи от тероризъм в сравнение с предишната година, но атаките стават по-опасни. Средно при една терористична атака умират **1.7 души**, което е повече от 2021 г. Това е най-високият брой през последните пет години. Не са известни извършителите на повече от **1/3** от тези терористични атаки. Повечето от атаките и смъртните случаи се случват в места, където има и други конфликти.

Много държави, които са сериозно засегнати от тероризма, имат и големи екологични проблеми. Това показва, че когато природата страда, често има и конфликти между хората. От всички хора, които нямат достатъчно храна по света, повечето живеят в държави, където тероризмът е голям проблем.

[1] United Nations., A new era of conflict and violence | United Nations, https://www.un-.org/en/un75/new-era-conflict-and-violence

[2] United Nations., A new era of conflict and violence | United Nations, https://www.un-.org/en/un75/new-era-conflict-and-violence

[3] Tess Lowery, 10 Heartbreaking Facts About Ongoing Conflicts Around the World, 2022, https://www.globalcitizen.org/en/content/facts-about-world-conflicts/

[4] Ten Conflicts to Watch 2023 | International Crisis Group, https://www.crisisgroup.org/visu-al-explainers/10-conflicts-2023/

[5] Institute for Economics & Peace. Global Peace Index 2023: Measuring Peace in a Complex World, Sydney, June 2023. , http://visionofhumanity.org/resources

[6] When victims become killers., Princeton University Press. (2020) https://press.princeton.edu/-books/paperback/9780691192345/when-victims-become-killers

[7] Institute for Economics & Peace. Global Peace Index 2023: Measuring Peace in a Complex World, Sydney, June 2023. , http://visionofhumanity.org/resources

[8] ACLED. (2023, April 17). Conflict Watchlist 2023. https://acleddata.com/conflict-watch-list-2023/

[9] Tess Lowery, 10 Heartbreaking Facts About Ongoing Conflicts Around the World, 2022, https://www.globalcitizen.org/en/content/facts-about-world-conflicts/

[10] Can you put a price on peace? This study says you can, SDG 16: Peace, Justice and Strong Institutions, Feb 18, 2021, https://www.weforum.org/agenda/2021/02/war-vio-lence-costs-each-human-5-a-day/

[11] Institute for Economics & Peace. Global Peace Index 2023: Measuring Peace in a Complex World, Sydney, June 2023. , http://visionofhumanity.org/resources

[12] Global terrorism index 2023, Institute for Economics & Peace, Institute for Economics & Peace. Global Terrorism Index 2023: Measuring the Impact of Terrorism, Sydney, March 2023, https://www.economicsandpeace.org/wp-content/up-loads/2023/03/GTI-2023-web-170423.pdf

[13] Global terrorism index 2023, Institute for Economics & Peace, Institute for Economics & Peace. Global Terrorism Index 2023: Measuring the Impact of Terrorism, Sydney, March 2023, https://www.economicsandpeace.org/wp-content/up-loads/2023/03/GTI-2023-web-170423.pdf